

ביאור ענין ערכין לפי החזון איש

[מבואר בסגנון ה"חברותא"]

ב. אמנם, אחרי שנאמרה לבני ישראל מצות הערכין היה מקום לומר כי האומר "ערכי עלי" הרי הוא נחשב כי שנדר בנדר הערכין כפי חוקי התורה, ומתחייב מהן נדר רגיל את חיוב הערכין שקצבה התורה. ולפי זה נמצא שאין בדין הערכין שום מצוה מעשית מיוחדת, אלא הוא ענין הנדר בלבד, שחייב לקיים נדרו שנדר לשלם את הערך שקצבה התורה.

ודבר זה קשה לאומרו, כי לפי האמור יוצא כי מצות הערכין אינה אלא כענין מצות בן סורר ומורה, לפי המאן דאמר שהוא לא היה מעולם ולא עתיד להיות, שאינו אלא למצות לימוד הפרשה וחוקותיה, שהרי חיובו הוא מצד נדר ולא חיוב חדש של מצות ערכין, ודוחק לומר שלכך התכונה התורה.

ונראה, דענין הערכין אינו מתבטא בכך שהמערך חייב לשלם להקדש מדין נדר את הסך הקצוב בפרשת ערכין. אלא שהמערך הרי הוא "נתפש" במצות הערכין, וכענין התפשט נזירות!

ומתחייב במצות התורה בתשלומי הערכין!

ואם לא שילם — עובר בעשה של הערכין!

ואינו עובר בלאו דבל יחל דברו, דהוי כהתנה במפורש שלא יהא נתפש בנדר!

ומיהו, לאחר שהתחייב לשלם מצד מצות הערכין, שוב איכא כל יחל אף על מצות ערכין, כיון שמתחייב בה על פי דיבורו!

א. נראה, דהא דחידשה תורה בערכין שהמתחייב בערכו של פלוני נותן דבר קצוב להקדש ולא את שויו, אין ענינו לאפוקי שלא יהא לשון הערכין כלשון הנדר הרגיל, שהוא בדמים, שמקבל עליו בנדר שישלם להקדש את שיווי דמיו של האדם, כל אחד לפי שויו. (מה שאין כן בערכין שיש לכל האנשים קיצבה קבועה).

דאם נאמר כן, שגם ענין הערכין נדר הוא, אלא שהוא חלוק מן הנדר הרגיל כלשון ובמחיר, היה בדין לומר, כי בכל הדברים שלא נאמר עליהן תורת הערכין — שיהא לשון הערך ולשון הדמים שוין, ויתן, בין שנקט לשון ערך ובין שנקט לשון נדר, את שויו של הנערך, כיון שאינו בדין ערכין מהתורה.

ודבר זה אינו נכון, שהמקבל על עצמו ערך של דבר שאינו נערך מהתורה — אינו משלם כלום!

והלכך, נראה שענין הערך בלשה"ק [בלשון הקודש, בלשון הפסוק], הוא — ערך כבוד הדבר ומציאותו, ולא ערך שיש לו ביטוי כנגד חליפין או דמים.

והלכך, בדין הוא לפי משפט הלשון, שהמקבל על עצמו לשלם דמים בערך של אדם — שלא יתן כלום, כי אין ערך ממוני למציאות האדם וכבודו אלא שניתן על זה הענין מצות הערכין, ומכח המצוה בלבד, ולא מכח התחייבות של נדר חל החיוב לשלם להקדש.

ולפיכך, אותן שנתמעטו מדין המעריבין —
אין על הכהן להעריבו, ואם העריבו אינו
כלום, שאין הערכתו הערכה, כיון שאינו
בדין התורה, וממילא אין חוב נתינה!

ג. ונראה עוד, דלעולם אינו חייב בתשלומי
העריבין, גם לאחר שקיבל על עצמו בפיו, עד
שיערכנו הכהן, ורק אז חלה עליו מצות
נתינה.

[חזון איש, תחילת ערכין]

מסכת ערכין

פרק הכל מעריכין

נאמר בפרשת בחוקותי:

”איש כי יפליא נדר, בערכך נפשות לה’.

והיה ערכך הזכר מבן עשרים שנה ועד בן ששים שנה, והיה ערכך חמשים שקל כסף בשקל הקדש”.

הנודר להביא להקדש את ”דמי האדם” הרי זה נדר⁽²⁾ רגיל של דמים להקדש. ואילו המתחייב את ”ערכו”, הרי הוא מתחייב מדין ”מעריך” לפי הכללים המיוחדים האמורים בפרשת ערכין.

שתי צורות יש למי שנודר דמים להקדש בשווי של אדם.

האחת, להתחייב להקדש בנדר את דמיו של האדם כפי שהוא שווה להמכר בשוק בתור עבד [עברי⁽¹⁾ או כנעני, וכפי שיתבאר].

השנית, להתחייב את ”ערכו” של אדם, לפי הערך שקצבה לו התורה בפרשת ערכין.

מתניתין:

א. **הכל** — מעריכין, שמחייבים את עצמם ב-א ערך אדם פלוני כפי המבואר בפרשת ערכין, כל אדם לפי ערכו, בהתאם לשנותיו.

והכל — נעריכין, שכל אדם יש לו ”ערך” ויכול לחייב את עצמו בערכו האמור בתורה, או שאדם אחר מתחייב בערכו ואומר ערך

התשלומים באים להשלים את ההפסד, אלא הוא דין מחודש של תשלומים שחידשה התורה [וכלשונו של הרמב”ם שזה קנס], ומכל מקום סובר רש”י שמעריכין בעבד עברי דווקא. וצריך לומר, שסברת רש”י היא, כיון שישראל אינו יכול להמכר לעבד כנעני, הוא מופקע מלהעריכו כעבד כנעני. ולכן, הוא הדין בנודר דמי עלי, שלדעת רש”י יעריכוהו לפי מחיר עבד עברי.

2. כך היא הפשטות, שזה נדר דמים רגיל לבדק הבית, ורק קובע את סכום ההתחייבות לפי מחירו של אדם פלוני.

אך הגר”ז הוכיח מדעת הרמב”ם לא כך, שכתב [פ”א מערכין ה”ג]: הגוסס אין לו דמים

1. החובל בחבירו ומזיקו, שמים את הנזק כאילו הוא עבד שנמכר בשוק, כמה היה שווה קודם וכמה כעת. ונחלקו רש”י והרא”ש. דעת רש”י שההערכה היא כאילו נמכר לעבד עברי. ודעת הרא”ש שמעריכים כאילו נמכר לעבד כנעני. וכתב בקצות החושן [ת”כ א] שכמו כן יחלקו לגבי נודר דמי אדם, ששמין אותו כעבד, אם זה כעבד עברי או כעבד כנעני.

והגר”ז רצה לומר, שכל סברת רש”י היא רק בנוזיקין, שהרי ישראל ראוי להמכר רק לעבד עברי ולא לעבד כנעני, ואם כן, מה שהזיקו נמדד לפי מחיר עבד עברי. אבל הנודר דמים, גם רש”י יודה שמעריכים בעבד כנעני.

אך חזר בו מזה, כי גם בחבלת אדם אין

פלוני עלי. **נשים ועבדים** (3)(4), שישלמו לאחר שיתגרשו (5) או ישתחררו.

ג. **טומטום** (6)(7), [שהוא ספק זכר ספק נקבה מחמת שמקום זכרותו מכוסה בקרום], **ואנדרוגיניוס**, שיש בו גם אברי זכר וגם אברי נקבה, הרי הם **נודרין ונידריין** משום שיש להם שיווי כספי להמכר בשוק כעבד. וכמו כן טומטום ואנדרוגיניוס הרי הם **מעריכין**, שאומרים הרי עלי ערך אדם פלוני [שאינו טומטום ואנדרוגיניוס] ומתחייבים להקדש את ערכו האמור בתורה, אבל הם

ב. הכל — **נודרין** דמי אדם פלוני עלי להקדש, וחייבים לשלם את שוויו לפי מחירו בשוק כעבד.

והכל **נידריין**, שיכול כל אדם לומר על עצמו דְמִי עלי וכן חבירו יכול לחייב עצמו בנדר בדמיו, כשאומר דמי פלוני עלי.

ובכללם —

כהנים, לויים וישראלים.

הרמב"ם היא שאין לעבד רשות לעבוד ולשלם מהשכר את הערך כיון שהוא שייך לאדון, אבל הערך ודאי חל וכשישתחרר צריך העבד לשלמו וכמבואר כאן במשנה.

5. כך פירש רש"י, **והתוספות** הוסיפו, שיתכן שישלמו מיד באופן שנתנו להם מתנה על מנת שאין לבעל רשות בה. אך הוסיפו התוספות, שאפילו אם כעת אין להם ממה לשלם, מכל מקום, **כותבים** עליהם מיד, ולא ביארו התוספות מהי התועלת בכתיבה זו.

וביאר **בעולת שלמה**, שבלי שטר לא גובים מהלקוחות אפילו בערכין, על אף שהיא מלוה הכתובה בתורה. אך כשכותבים הרי זה נעשה שטר, וגובים מהלקוחות משעת כתיבת השטר.

6. בבכורות [מא ב] מבואר בגמרא שאם נאמר שטומטום הוא ספק איש ספק אשה הרי יש ערך לטומטום.

ותמה הלחם משנה [פ"ד מאישות הי"א] על הרמב"ם שפוסק שם שטומטום הוא ספק איש ספק אשה ומכל מקום פוסק שאין לו ערך, וזה שלא כדברי הגמרא בבכורות.

7. בטומטום שביציו מבחוץ, כתב המנחת

כיון שרוב גוססים למיתה, והרי הוא כמת. ולא כתב הרמב"ם בפשיטות, כיון שאין לו שום שיווי להמכר.

ומוכח שסובר הרמב"ם שדמי אדם הוא דין מחודש, שנלמד מדין ערכין, ולכן היה צריך הרמב"ם לפטור מהטעם שהגוסס הרי הוא כמת.

3. כתבו התוספות, אף על פי שבכל מקום עבד כנעני דינו כאשה, אבל ערכו הוא כזכר, שאם לא כך היה התנא צריך לפרש שערכו כאשה.

ובשיטה מקובצת הביא מהרא"ש, שיש בתורת כהנים דרשה מיוחדת שערך עבד הוא כזכר. ובחידושי מהר"ש **טויבש** ציין לדברי התוספות [ב"ק פח א ד"ה יהא] שכתבו שהיקש עבד לאשה הוא רק לענין להחמיר עליו אך לא להקל, ואם כן, בערכין פשוט שדינו כזכר ולא ננקבה שהיא קלה יותר.

4. כתב הרמב"ם [פ"ב מניירות הי"ח]: נדר העבד או שהעריך, אין רבו צריך לכופו מפני שאין נפשו קנויה לו לא יחול עליו נדר עכ"ל. ולכאורה, כונתו שעבד שהעריך אין הערך חל. אך במשנה כאן הלא מפורש שעבד מעריך וכן פסק הרמב"ם [פ"א מערכין ה"ז].

וביאר בליקוטי הלכות [סוף נזיר], שכוונת

לא **נעריכין**, שלא קצבה להם התורה ערך, משום שזכר ונקבה נאמרו בפרשה והתמעטו בכך הטומטום והאנדרוגינוס, ולכן אם יאמרו ערכי עלי או אחרים יאמרו עליהם "ערך פלוני [והוא טומטום או אנדרוגינוס] עלי" אין חייבים כלל, שאין נערך אלא הזכר ודאי ונקבה ודאית!

ד. חרש⁽⁸⁾ שוטה וקטן נידרין, שהרי יש להם דמים להמכר בשוק כעבד, ונעריכין לפי ערכם הקצוב בתורה.

אבל חרש שוטה וקטן לא נודרין ולא מעריכין — מפני שאין בהם דעת, וצריך איש שיוודע להפלות, להבין לשם מי הוא

נודר ומעריך [רבינו גרשם].

גמרא:

שנינו במשנה: הכל מעריכין!

והוינן בה: "הכל" — לאתויי⁽⁹⁾ מאי?

ומשנינן: לאתויי קטן שהגיע לגיל שתיים עשרה, ויודע לשם מי נודרים ומקדישים, הנקרא "מופלא" [שיוודע ומבין להפלות] הפסוק [לגיל י"ג שנה, שבו הוא נעשה] "איש"⁽¹⁰⁾ שגם הוא מעריך⁽¹¹⁾.

בתוספות, אלא שהוא סובר שחרש בידי אדם בסתם אינו מתרפא, ורק חרש בידי שמים יכול להתרפאות ויש לו דמים.

9. השפת אמת מסתפק אם שנים יכולים להעריך בשותפות כשם שיכולים להביא קרבן בשותפות, או כיון שהפסוק איש כי יפליא נאמר בלשון יחיד, רק יחיד מעריך ולא שותפים. והוכיח מזה שלא אומרת הגמרא שהכל מעריכין בא לרבות שותפים שמעריכים, משמע מזה ששותפים אינם מעריכים.

10. דעת הרמב"ם [פי"א מנדרים ה"ד] שמופלא הסמוך לאיש, שנדרו נדר, זה מדאורייתא. אך הראב"ד [פי"א מנזירות הי"ג] מסתפק אם הוא מדאורייתא או מדרבנן.

11. כתב הרמב"ם [פ"א מערכין ט"ו]: וקטן שהגיע לעונת נדרים והעריך או נדר דמים, חייב לשלם, שהרי נדריו קיימים כמו שביארנו בהלכות נדרים. ובמנחת חינוך [שנ ב] תמה, שהרי מבואר

חינוך [שנ ג] שגם הוא אין לו דין זכר ודאי ואם כן, אין לו ערך.

ובטומטום שהעריכו אותו ואחר כך נקרע ונמצא זכר, כתבו המנחת חינוך והשפת אמת שאין חייבים בערכו, כיון שבשעת הנדר לא היה זכר ודאי.

ובאומר על טומטום דמיו עלי, ואחר כך נקרע ונמצא זכר, כתב השפת אמת שנותן רק כפי מחירו בשעת הנדר, ולא כפי מחירו כעת אחרי שנקרע.

8. התוספות מקשים, איך חרש נידר וחייבים בדמיו, והרי חרש אינו שווה כלום, כמבואר בפרק החובל, שאם חירש את חברו נותן לו דמי כולו, כי חרש אינו שווה כלום.

ותירצו, שכאן מדובר בחרש שיכול להתרפא ולו יש דמים. עוד תירצו בשם רבינו תם ששם מדובר בחרש בידי אדם והוא אין לו דמים. אך כאן מדובר בחרש בידי שמים, ויש לו דמים.

וביאר הנודע ביהודה [אהע"ז קמא נ"ג], שגם לרבינו תם החילוק הוא אם יכול להתרפאות או לא, וכמו התירוץ הראשון

אי לאתויי טומטום ואנדררוגינזום, שאפשר להתחייב בדמיהם על אף שאי אפשר להתחייב בערכם, הלא בהדיא קתני להו במשנה שהם נידרים!?

ואי לאתויי חרש שוטה וקטן שהם נידרים, גם זה בהדיא קתני להו!?

אי לאתויי שאפשר להתחייב בדמיו של תינוק שהוא פחות מבן חודש — גם זה בהדיא קתני להו לקמן במתניתין שהוא נידר ואינו נערך!?

ואי לאתויי עובד כוכבים שאף על פי שאינו נערך אליבא דרבי יהודה הרי הוא נידר, גם זה בהדיא קתני להו!?

ומשנינן: אלא, לעולם, לאתויי פחות מבן חודש, שאף על פי שאין לו ערך יש לו דמים להמכר בשוק. ואף על פי שזה מפורש במשנה להלן כן הוא דרך התנא: תני, והדר מפרש! וכמו כן ניתן להעמיד בדרך זו גם בעכו"ם או חרש שוטה וקטן. [ועייין ברש"י הסבר נוסף!]⁽¹²⁾.

וכיון שביארנו מה בא "הכל" לרבות, מבארים גם מה שכתוב "הכל" במקומות אחרים במשניות.

ותו הוינן בה: זה שכתוב הכל נערכין — כי "הכל" שכתוב ברישא של המשנה הוא גם על נערכין לאתויי מאי?

ומשנינן: לאתויי מי שהוא מנוול ומוכה שחין, שאף על פי שאין להם דמים להמכר בשוק, יש להם ערך הקצוב בתורה.

כי סלקא דעתין אמינא הואיל ו"איש כי יפליא נדר בערכך" כתיב, הקיש הכתוב נדרים לערכין, והיינו אומרים רק כל מי שישנו בדמים, שאפשר להתחייב בדמיו, ישנו בערכין, להתחייב בערכו, וכל שאינו בדמים כגון מנוול ומוכה שחין, שאין להם שיווי להמכר בשוק, אינו בערכין, וגם אם יתחייבו בערכם לא יחול החיוב, קא משמע לן מזה שכתוב בהמשך "בערך נפשות", שכל דהו נפש גם אפשר להתחייב בערכה, על אף שאין לה דמים להמכר בשוק.

ותו הוינן בה: הא דכתיב "הכל נודרין" — לאתויי מאי?

ומשנינן: "הכל נודרין" איצטריך ליה לכתוב ואגב זה כתוב בתחילה גם הכל נודרין.

ומבארין: "הכל נודרין" — לאתויי מאי?

12. ובשיטה מקובצת כתב בשם ר"י, שיש חידוש מיוחד בקטן פחות מבן חודש, שאף על פי שלא יצא עדיין מספק נפל מכל מקום יש לו דמים.

ודבריו טעונים ביאור, שלגבי חיוב דמים מה בכך שהוא ספק נפל, מכל מקום, הרי יש לו מחיר בשוק ואם כן, בוודאי שיש לו דמים.

אכן כדבריו משמע גם ברמב"ם [פ"א מערכין הי"ג] שכתב שגוסס אין לו דמים מכיון

ברמב"ם בהלכות נדרים שמופלא הסמוך לאיש שנדר, אף שנדרו נדר, אבל אם עבר עליו אינו לוקה, כיון שקטן פטור מכל המצוות ובכללן מלא יחל דברו, ואם כן, איך אפשר לומר שאם העריך חייב לשלם, והרי אי אפשר לחייבו כלל מאחר ואינו עובר בכל יחל.

אך דן המנחת חינוך, שאולי יש נפקא מינה שנכסיו משתעבדים משעה שהעריך וכשיגדל יגבו מהם. [ועוד חזר ודן באותו ד וחזר בו מזה].

החולין, ולומד זאת רבי יהודה מהדין של סמיכה, שהוא סוף הקדש [שהיא בסמוך לשחיטה] — מה סמיכה, שהיא סוף הקדש, יורש אינו סומך, אף תמורה, שהיא תחלת הקדש, יורש אינו מימר!

ורבנן, הסוברים שיורש מימר, דורשים מזה שכתוב "המר ימיר" — לרבות את היורש! ולדבריהם ילפינן להיפך: ודין סמיכה, שהיא סוף הקדש, בסמוך לשחיטה, למדים מדין תמורה, שהיא תחלת הקדש של הקרבן — מה תחלת הקדש יורש מימר, כמו שדורשים רבנן מהמר ימיר, אף סוף הקדש יורש סומך! והוינן בה: ורבנן, הסוברים שיורש סומך האי "קרבנו" הכתוב בסמיכה, שממעט ממנו רבי יהודה יורש מסמיכה — מאי עבדי ליה?

ומשנינן: לרבנן מיבעי להו לשלושת הפסוקים "קרבנו" לדרשות אלו:

א. קרבנו — ולא קרבן עובד כוכבים, שהתמעט קרבן עכו"ם מסמיכה [עיין בתוס' שהמיעוט הוא מסמיכת⁽¹³⁾ כהן].

ב. קרבנו — ולא קרבן חבירו! שאין אדם סומך על קרבן⁽¹⁴⁾ שאינו⁽¹⁵⁾ שלו.

הכל סומכין על הקרבן — "הכל", לאתויי מאי?

לאתויי יורש, שסומך על קרבן שהפריש אביו, ודלא כרבי יהודה הסובר בבביתא לקמן שיורש אינו סומך.

הכל ממירין בהמת קדשים בבהמת חולין — לאתויי מאי?

לאתויי יורש שממיר קרבן שהפריש אביו בבהמת חולין, ודלא כרבי יהודה!

דתניא: יורש קרבן סומך עליו, וכן יורש קרבן מימר.

רבי יהודה אומר: יורש אינו סומך, יורש אינו מימר!

והוינן בה: מאי טעמא דרבי יהודה?

ומשנינן: כתוב שלש פעמים בפסוק "קרבנו" לגבי סמיכה, ומאחד מהם לומד רבי יהודה — קרבנו ולא קרבן אביו! ויליף רבי יהודה את דין תמורה, שהיא "תחלת הקדש", והיינו, שהבא להמיר בהמה בבהמה, ולהחיל על בהמת החולין את קדושת קרבן "תמורה", הרי זה תחלת ההקדש בבהמת

13. כי זה דבר פשוט שגוי אינו חייב בסמיכה על קרבנו שהרי פטור מכל המצוות. אך היה מקום לומר, שכשם שקרבן עכו"ם בית דין נותנים עליו נסכים, הוא הדין שהכהן יסמוך על קרבן העכו"ם, ולכן צריך את המיעוט שקרבן עכו"ם אינו טעון כלל סמיכה.

14. הקשו התוספות, שהרי במנחות יש על זה בגמרא מיעוט שהשליח אינו יכול לסמוך, ואם כן, כל שכן שחבירו סתם אינו יכול לסמוך

שרוב גוססים למיתה הרי הוא כמת, ומשמע שאף על פי שיש לו מחיר, מכל מקום מכיון שהוא כמת אין שייך בו נדר דמים.

וביאור דבריו לכאורה כמו שאמר הגר"ז [הערה 2] שחייב דמים בנודר דמי אדם הוא גם כן מפרשת ערכין ואיננו כנדר דמים סתם לבדק הבית, ולכן בגוסס כיון שהוא כמת לא שייך נדר דמים, וזה שדן השיטה מקובצת בפחות מבן חודש שלא יצא מכלל נפל שלא יהיה בו חיוב דמים.

והוינן בה: ורבי יהודה האי "המר ימיר" שדורשים ממנו רבנן לרבות יורש לתמורה — מאי עביד ליה?

ומשנינן: מיבעי ליה לרבות את האשה לתמורה.

דתניא: לפי שכל הענין הפרשה של תמורה אינו מדבר אלא בלשון זכר, מה [מהיכן] סופינו לרבות גם את האשה?

תלמוד לומר "ואם המר ימיר" לרבות את האשה.

ורבנן, דורשים לרבות את האשה מהיתור "ואם". [ועיין תוס' שביאר שהכוונה היא ליתור הוי"ו].

ורבי יהודה את הייתור "ואם" לא דריש אותו!

שנינו במסכת סוכה: הכל חיובין בסוכה?

הכל — לאיתויי מאי?

ג. קרבנו — לרבות כל בעלי חוברין לסמיכה, שאם הביאו כמה שותפים — חברים קרבן בשותפות כולם צריכים לסמוך עליו. ולא מספיק שאחד יסמוך עבור כולם.

והשתא הוינן בה: ורבי יהודה, הלומד מ"קרבנו" למעט קרבן שמביא יורש מסמיכה — מנין הוא לומד את שלושת הדרשות שדרשו רבנן?

ומשנינן: מה שדרשו רבנן מ"קרבנו" לרבות כל בעלי חוברין לסמיכה — לית ליה: אלא סובר רבי יהודה שאחד מן השותפים סומך עבור כולם (16).

ואי נמי אית ליה דרשה זו כמו רבנן, ועדיין מיותר לו "קרבנו" אחד ללמוד ממנו שירש אינו סומך, כי למעט עובד כוכבים ולמעט שאין אדם סומך על קרבן חברו — מחד קרא נפקא!

וממילא אייתרי להו תרי "קרבנו" לדרוש מהם: חד בא למעט יורש, שדורשים: קרבנו — ולא קרבן אביו. ואידך "קרבנו" בא לרבות כל בעלי חוברין לסמיכה!

ב-ב

15. הקשו התוספות, שבסמיכה מבואר שלא מועיל על ידי שליח, ואם כן, נלמד מכאן לכל התורה שלא מועיל שליחות.

ותירץ השפת אמת, שסמיכה היא מצוה שבגופו, כמו תפילין, שצריך את ידו דווקא, ולא מועיל שליחות שיניחם אחר, ואין ללמוד מכאן לשאר דיני התורה.

16. ואף על פי שלא מועיל סמיכה עבור חבירו, פירש רש"י, שכאן כיון שהוא עצמו גם חייב בסמיכה על קרבן זה, וסומך גם עבור עצמו, שוב מועילה סמיכתו גם לשאר השותפים.

ומדוע צריך על זה דרשה נוספת. ובחידושי הגאון רא"מ הורוביץ וכן בעולת שלמה תירצו, שמהרשה שלא מועיל שליח למדים ממנה רק שבעל הקרבן לא מקיים מצות סמיכה כשממנה שליח לסמוך. אך היה מקום לומר, שהקרבן טעון סמיכה, ואם הבעלים איננו סומך יסמוך מישהוא אחר, כדי שיתקיים דינו של הקרבן בסמיכה [אף שהבעלים לא יקיימו את המצוה].

ועל זה בא הלימוד "ולא קרבן חבירו", שכאשר אחר סומך לא מתקיימת מצות סמיכה.